

N:o 50.

Af herr J. Eliasson, om ändringar i gällande tulltaxa.

Under Riksdagens förnyade pröfning vågar undertecknad åter draga frågan om förändringar i nu gällande tulltaxa.

Öfver allt i vårt land, så väl i stad som på landsbygd, samt i tal och i skrift, förspörjes en allmän klagan öfver dåliga tider. Obestridligt torde det ock vara, att skäl till sådan klagan förefinnes, och ingen lär väl kunna för sig sjelf dölja, att för en stor del af fäderneslandets inbyggare den nuvarande ekonomiska ställningen är synnerligen bekymmersam och beklagansvärd. Gerna kan ingen heller tänka sig, att en förändring till ett bättre skall inträda, utan att några åtgärder vidtagas; och det är under sådana förhållanden som jag ansett det vara representantens pligt att icke tysta sin öfvertygelse om hvad fosterlandets och dess invånares närvarande och framtida väl och sjelfständighet kräfver.

Det anfördes nyss att den nuvarande ekonomiska ställningen är för en stor del af landets invånare synnerligen bekymmersam, och den kan icke heller vara annorlunda. Gerna kan det icke framkalla annat än missbelåtenhet från deras sida, som se saken sådan den verkligen är. När de svenska arbetsgifvarne och arbetstagarne för deras produktion sakna skydd inom eget land emot de utländske, och när i följd deraf den utländske arbetaren får af svenska konsumenter den arbetslön, som kunnat af landets egna arbetare förtjenas, i fall arbetet fått utföras af svenska händer, samt när den svenska producenten skall vara skyldig

att af sin inkomst skatta till stat och kommun för den produktion som kan åstadkommas, hvarifrån den utländske för att göra intrång på den inhemska marknaden, är alldeles befriad, så förefaller det mig att ett missnöje dermed icke saknar berättigande.

Om nu bekymmer och missbelåtenhet uttalas i allmänhet, och giltiga anledningar dertill förefinnas, så kan man äfven våga påstå, att missnöje och skäl dertill icke saknas för de enskilda näringsidkarne och arbetarne. Några af dessa tillåter jag mig här påpeka.

Landtbrukarne jemra sig öfver prisfall å jordbrukets produkter, öfver fastigheternas och annan egendoms värdenedsättning samt öfver skatternas och skuldsättningens tillökande; och vill man närmare betrakta jordbrukarens ställning, hans arbete och försakelser i allmänhet, så torde det medgifvas att hans lott icke någonsin varit afundsvärd, men allra minst nu. Det är ingen tillfredsställande tanke, som uppstår hos en jordbrukare, hvilken under större delen af sitt lif kämpat för tillvaron, som är skuldsatt och ser denna skuld ökad år från år, då han märker sin egendoms värde, utan sin ringaste förskyllan, nedsatt till hälften och antagligen snart derunder, hvarigenom han vid borgenärers kraf blir som man säger på bar backe, med utsigt att på ålderdomen falla fattigvården till last. Föga uppmuntrande är det då att börja som jordbrukare; men måne det ej är nödvändigt för fäderneslandet att några egna sig deråt, och huru skulle det se ut, om inga jordbrukare i landet funnos.

Idkare af bergshandteringen och andra dermed förenade näringar äro ock underkastade bekymmer. De tvingas af den utländska konkurrensen antingen att nedlägga sina verk, eller drifva dem med förlust, eller ock nedsätta arbetslönerna för arbetare och underhafvande. Hvilketdera som helst är icke hugnesamt för verksegaren, till föga fromma för dennes arbetare och icke heller till någon nytta för samhället. Det borde, efter mitt förmenande, af en hvar som motverkar tullskyddet, tänkas på belågenheten för de redlige och idoge arbetare, hvilka befinna sig vid ett verk som nedlägges, och besinnas huru sådant upptoges, i fall dessa verks arbetares ställning vore deras egen.

En del fabrikanter och handtverkare, som äro utan afsättning för sina tillverkningar, sakna icke heller anledning till bekymmer deröfver att utländska varor förbrukas så mycket som sker, och hvilket gör det till en nödvändighet för dem att minska sin rörelse och afskeda sina arbetare. Deras ställning är icke den lyckligaste. Att en lång tid af

sitt lif hafva med arbete och försakelse egnat sig åt inlärandet af yrkes-skicklighet och, sedan denna uppnåtts, se sina förhoppningar om arbete och bröd gäckade af utlandets konkurrenser, kan ju anses hårdt. Jag vågar tillåta mig undra hvad embets- och tjenstemän skulle säga om slikt dem vederfores.

Arbetarne höra äfven till de missnöjde. Deras klagan i allmänhet är öfver minskade tillfällen till arbetsförtjenst och nedsatta arbetslöner. De mera tänkande bland landsbygdens arbetare motse dock att det icke kan blifva annat än sämre och sämre, så länge tullagstiftningen bibehålles sådan den är. Andra åter, och synnerligen städernas arbetare, fordra skydd emot intrång af arbetare från landsbygden, bevisande derigenom sig gilla skyddsprincipen, när det gäller förmenad konkurrens från egna landsmän, men iakttaga ej bättre konsekvensen än att de anse andra böra vara utan skydd för sitt arbete gent emot utländska producenter. De besinna icke hvad erfarenheten visat, att ju mer jordbruks- och andra landsbygdens näringar blifva tryckta, desto mer ökas befolkningen i städerna, till föga fromma för förutvarande arbetare. Det gifves ock en tredje art, och dessa äro de missnöjdaste, eller de alldeles arbetslöse, som drifva land och rike omkring. Deras antal har på senare tid ökat i oroväckande grad, och att desse snart skola omfatta socialismens läror och vinna förstärkning, är ty värr antagligt. Fåfång gå lärer mycket ondt, säger ett skriftspråk, som icke torde kunna jäfvas, och att nödens väg och lastens stig gå hvarandra nära, det har erfarenheten mången gång visat vara en sanning. Men om nu missnöje bland en stor del af landets arbetare är rådande, oaktadt prisen å lifsförnödenheter äro ovanligt låga, så borde det efter min tanke, kunna kallas inkonsequent påståendet om att prisbillighet är till sann lycka för arbetaren. För denne är tillfälle till stadigt och lönande arbete obestriddligen en hufvudsak; men att uppnå detta mål, när landets befolkning tager en stor del af sina behof, som här kunna produceras, från utlandet, derigenom lemnande arbetslön åt utländske arbetare, det torde ingen gerna kunna tänka sig. Dertill är vårt land för fattigt och alltför skuldbelastadt.

Hvad tankar de tusenden och åter tusenden af vårt lands inbyggare, som utvandra till fjerran vestern, hafva, hvad nytta för fäderneslandet, hvad tillfredsställelse för de kvarvarande sådan utvandring medför, det förtjenar törhända äfven att beaktas. Ingen lärer väl kunna påstå, att alla, som emigrera, drifvas dertill af äfventyrlusta. Icke heller kan det antagas, att alla senare tidens utvandrandes utflyttning varit

föranledd af synnerligen gynsamma utsigter för framtiden i det främmande landet. Hvarföre så många lemna sitt fädernesland, är otvifvelaktigt af missnöje med här rådande förhållanden. Det kan ju finnas några, som med gladt mod öfvergifva fosterjorden, icke gifvande skäl därför och i hopp om att på andra sidan världshafvet få en bättre utkomst för sig och de sina, men det har ock funnits de, som icke gjort någon hemlighet af anledningen till deras långväga flyttning, anseende sig af sitt fädernesland förskjutne och af omständigheterna tvingade till landsflykt. Det har från mångas läppar hetat: hvad skall man här taga sig till annat, när något lönande arbete icke kan fås? Med skäl torde ingen kunna påstå, att en stor årlig utvandring är till nytta för samhället och tillfredsställande för fosterlandsvännen. Arbets- och försvarskrafter gå ur landet och på samma gång icke så ringa penningekapital. Antagas kan att många af de utvandrande komma i nöd och trångmål, samt få det sämre än de haft det här, och det moraliska ansvaret därför, hvem kan drabbas deraf, om icke de styrande? Säga hvad man vill, men icke är det öfverbefolkning å landsbygden, som gifvit anledning till den ökade emigrationen. Det må äfven sägas hvad som helst derom, men mig förefaller det, att på samma gång som statsutgifterna ökas, så bör man ock vara betänkt på att göra hvad göras kan för att få de skattdragande att i landet qvarstanna.

Hvad som för mig förefaller oemotsägligt, det är, att i en stat, i ett samhälle, ja till och med i familjen, med ganska få undantag, det helas väl är äfven den enskilde individens; men kan man säga att vid tullfrågans behandling någon af dess motståndare sökt att angifva något verkligt och på erfarenheten grundadt motiv i sådan syftning? Man kan likväl våga hysa den öfvertygelse, att en fråga sådan som denna kräfver ett betraktande äfven ifrån nämnda synpunkt. Tänkom på huru det skulle gestalta sig i samhället, derest, i hvad fall som helst, ingen brydde sig om det allmännas bästa, ingen hade den ringaste tanke på efterkommande, utan vore i alla afseenden sig sjelf närmast! Hade våra förfäder handlat på det sättet, skulle antagligen Sverige såsom sjelfständig stat i detta nu icke funnits till.

Om man uppmärksamt betraktar, huru frågan rörande skyddstullar för landets näringar blifvit under tidernas lopp uppfattad och behandlad, och om man känner, att vid bestämmandet af tullfri införsel utaf större delen af hvad som i Sverige kan produceras det icke var folket och dess representanter som dertill bidrog, samt om man tillika ser på följderna

deraf för landet i dess helhet, så kan man ju våga säga, att frihandeln början och en afvikelse från ett förut följdt system endast är att betrakta som ett experiment, hvilket dock blifvit ganska långvarigt. Huru detta försök utfallit, derom föreligger nu mer än 30-årig erfarenhet. Hvad denna vittnar om, det torde äfven vara nödigt att beakta. Det är derföre som jag, för bemötande af de gensägelser, hvilka man med temlig visshet har att emotse, för att minska dessa gensägelser kraft och verkan, för att närmare visa den ekonomiska ställningen inom landet och för att gifva stöd för mina åsigt, tillåter mig anföra några fakta.

Rikets statsskuld utgjorde:

Enligt betänkande angående Sveriges ekonomiska och finansiella utveckling under åren 1834—1860, utom gälden till riksbanken för 1808 och 1809 års krigskostnader, hvilken år 1834 uppgick till 6,600,000 Rdr:

Vid slutet af år 1835	Rdr Rmt 3,673,896.
» » » » 1845	» » 33,618.
» » » » 1855	» » 1,689,546.

samt efter andra uppgifter:

Vid slutet af år 1865	Kr. 74,068,019: 99.
» » » » 1875	» 140,146,936: 44.
» » » » 1885	» 247,069,595: 20.

Det visar sig häraf för mina ögon att Sverige under tullskyddets dagar kunnat betala landets gäld åsamkad under krig, men deremot under senare tider af fred och lugn, hvarunder alla näringar utvecklats, hopat skuld på skuld.

Härvid skall det sägas att statsskuldens ökande är föranledd af jernvägsbyggnaderna, och att det icke ligger någon fara uti att skuldsätta sig för produktiva ändamål. Sådant kan ju försvaras, om man endast ser förhållandet ytligt och utan betänkande; men betraktar man saken något närmare, så torde alla betänkligheter emot en i hög grad tillväxande skuldsättning för jernvägsbyggnader under nuvarande förhållanden icke vara häfda. Det förefaller mig obestriddigt att jernvägarne i och för sig icke äro produktive, då det är folkets produktion och export som härvidlag gäller. Det förefaller mig vidare att jernvägslånen äro till allrastörsta delen i utlandet upptagne; att årliga räntor och annuiteter skola till utländske kapitalister utgå, samt att Sveriges invånare således, för att ej öka skuldsättningen genom att upptaga nya utländska lån till dessa räntor

och kapitalafbetalningar, måste producera och till utlandet exportera mera än under de tider, hvarunder jernvägar och större statsskuld icke funnes. Men andra fakta bevisa raka motsatsen häraf, och ändå heter det: låt gå. Enligt kommerskollegii berättelser angående utrikes handel och sjöfart åren 1836—1885 utgjorde öfverskottet å utförseln

under åren	1836—1845,	sammanlagdt	Kr.	35,625,415.	
»	»	1846—1855	»	25,494,000	61,119,415.

detta under tider då svenskt arbete var af lagarne skyddade emot utlandets öfverproduktion.

Men deremot har importen öfverstigit exporten, hvadan brist i utförseln uppstått under de senaste 30 åren. Denna brist utgjorde:

under åren	1856—1865	Kr.	51,644,000.
»	»	1866—1875	» 238,746,194.
»	»	1876—1885	» 662,406,862. 952,797,056.

Med dessa siffror för ögonen, kan jag icke finna annat än att det är äfventyrligt för landets framtida oberoende att fortsätta på den redan efter min tanke alltför långt beträdda banan: ökad utländsk skuldsättning och minskad export. De anförda siffrorna äro dock icke de enda som förtjena beaktande från fosterländsk synpunkt. Det gifves flere, efter mitt sätt att se, för den uppmärksamme betraktaren.

Till desse vågar jag räkna hypoteksbankens och hypoteksföreningarnes utländska obligationsskuld, som år 1861 utgjorde sammanlagdt 74,981,488 kr. 52 öre, men år 1885 uppgått tillsammans till 215,328,437 kr. 47 öre, samt andra i utlandet upptagna lån af enskilda jernvägsbolag, kommuner och penningeinträttningar, jemte importörers gäld för införskrifna varor. Dessa senare låta sig ej ens tillnärmelsevis till slutsumman beräknas, men »hvad som är visst» det torde vara, att ju mer man lånar, dess mer blir man skyldig, och att ju större de i utlandet upptagna lånen bli, destomera måste det produceras uti och exporteras från landet till betäckande af ränta och amortering, samt att ingen endast genom att låna och skuldsätta sig vinner ekonomiskt oberoende, utan tvärtom derigenom kommer närmare och närmare sin ruin.

Under sådana förhållanden tränger sig antagligen på flere betraktare än mig den frågan: Är det tänkbart, att Sveriges ekonomiska och på samma gång politiska sjelfständighet bibehålles derigenom, att skuld-

sättningen till utlandet och importen derifrån ökas mer och mer i så oro-
väckande grad? Ja, det tränger sig på mig en annan fråga som jag ställt
till mig sjelf, eller den: är det konsekvent att offra nära hälften af sta-
tens nuvarande inkomster för försvaret emot möjliga och endast anade
utländska politiska fiender, då det icke, snarast sagt, göres det minsta
för att mota påträngande fiender till svenskt arbete, svensk näringsflit
och svenska folkets ekonomiska bestånd? Det är till och med en tredje
fråga i anledning af den nästföregående som det varit mig svårt att
komma ifrån utan ett nekande svar, och den lyder: kan det från alla
sidor sedt vara moraliskt rättvisare och mera gagnande fäderneslandet,
att alla skatta till staten för bibehållandet af dess politiska sjelfständig-
het, men icke till landets framtida ekonomiska oberoende? Det har för
mig varit och är omöjligt att inse annat än att solidarisk ansvarighet
gäller så väl i det ena som andra afseendet. Det förefaller mig att an-
svaret inför efterverlden, om det går fäderneslandet illa, träffar icke alle-
nast jordbrukaren och industriidkaren, utan ock kapitalisten samt köp-,
embets- och tjänstemännen. Det förefaller mig äfven att följderna drabba
ej endast den enes utan ock den andres afkomlingar.

Om, detta oaktadt, förhållandena inom landet och för den enskilde
icke visade tydliga tecken till en oroande ökning af skuldsättningen, så
skulle fosterlandsvännen, den på framtiden tänkande, kunna låta sig nöja
och icke bry sin hjerna för att motverka lät-gå-systemets bibehållande;
men det gifves siffror äfven för den, som icke sträcker sin synkrets så
långt som till fäderneslandet i dess helhet, och ändå äro efter min upp-
fattning tillräckligt beaktansvärda. Statistiken visar:

att den i fastighet å landet intecknade skulden utgjorde, efter
samma beräkningssätt, hvilket på senare tid antagits för utrönande deraf:

vid 1855 års slut	Kr. 147,247,320.
» 1885 » »	» 898,102,233.
att landskommunernas skulder uppgingo:	
vid 1875 års slut, till	» 5,292,765.
» 1885 » » »	» 13,832,557.
och att landstingens skulder belöpte sig:	
vid 1875 års slut, till	» 1,012,800.
» 1885 » » »	» 2,753,760.

När man vid sidan här af och genom kommerskollegii berättelser
angående utrikes handel och sjöfart åren 1871—1885 erfar att under

dessa 15 år exporten af oarbetade, sågade eller tillhuggna trävaror uppgått till värde utöfver införseln af 1330,389,287 kronor, och det torde vara obestridligt, att en stor del fastigheters kapitalvärde derigenom minskats, samt dertill kommer att det icke hör till sällsyntheterna, om jordbruksfastigheter nu säljas tvångsvis till 50 procent af bevillningstaxeringssumman, så kan ingen gerna ega skäl till det påståendet, att Sveriges jordbruksfastigheter i allmänhet vunnit någon värdeförhöjning, motsvarande den ökade skuldsättningen, utan i stället nödgas medgifva att förhållandena äro alldeles motsatta.

Vid behandlingen af tullfrågan såväl vid Riksdagen som i den offentliga pressen har man ofta fått höra och se såsom skäl emot införandet af skyddstullar för lifsmedel anföras, att det i Sverige icke kan produceras så mycken säd som behöfs för dess invånare. Emot sådana invändningar anser jag mig böra här inlägga en gensaga och tillåter mig angifva några skäl för mitt tvifvel om ofelbarheten i dessa motståndarnes motiv samt dervid söka att endast hålla mig till uppgifter, som kunna kallas officiella.

Uti det betänkande angående Sveriges ekonomiska och finansiella utveckling under åren 1834—1860, som den 9 februari 1863 afgafs af särskildt i nåder förordnade komiterade, sägas dessa, sid 23: »Så vidt statistiska upplysningar kunnat erhållas i fråga om den tid, som ligger närmare bakom år 1820, finnes väl införsel, men ej utförsel af spannmål hafva egt rum. Från och med sistnämnde år förekomma både införsel och utförsel, den senare väl i början till ett ringare belopp, men med tiden i allt större proportioner, och allt sedan 1830 är det endast under fem särskilda år, nemligen åren 1837—39 och 1851—52, som sammanlagda beloppet af införd spannmål, alla slag, öfverstiger i tunntal hvad från riket blifvit utfördt. Detta ådagaläggas af följande femårsvis grupperade öfversigt, hvori det belopp af mjöl eller gryn, som in- eller utförts per lispund, blifvit efter det i tulltarifferna bestämda förhållande till tunntal förvandladt.» Derefter upptaga komiterade en beräkning öfver införsel och utförsel af spannmål, och som slutar med ett utförselbelopp under åren 1830—1860 af tillsammans . . . 14,040,471 tunnor och en sammanlagd införsel under samma tid af . . . 4,078,062 »
 hvadan öfverskottet å utförseln uppgick till . . . 9,962,409 »

Vidare anför samma komiterade å sidan 25: »Och torde af allt detta den säkra slutsats kunna dragas, att jordbruket inom riket numera

uppnått den ståndpunkt, att det under vanliga förhållanden eger ständig tillgång att kunna vid efterfrågan förse den utländska marknaden med spanmål äfven af de viktigare och dyrbarare sädesslagen».

Sådant var förhållandet under de tider då tullskydd fans, och detta gifver anledning att söka utreda, om Sveriges jordbruk blifvit sämre sedan den tiden.

Enligt uppgifter, hemtade dels ur skattejemkningskomiténs den 20 Oktober 1876 afgifna betänkande och dels utur betänkandet i fråga om lämpligheten af differentiantullar, som afgifvits den 15 December 1886, utgjorde den odlade jorden i riket:

år 1860	4,057,835 tunnland
» 1884	6,049,121 »

Under dessa år har således den odlade jorden vunnit en tillökning i areal af till det närmaste 49 procent. Under samma tid har folkmängden, som utgjorde 1860: 3,859,728 och 1884: 4,644,448, ökats med endast 20,4 procent. När härtill kommer icke allenast att ganska betydliga jordförbättringar under senare tider egt rum, och dertill användts både enskild från fäder arfgången förmögenhet och genom hypoteksföreningar och banker erhållna lån, samt till och med anslag från staten, utan ock annat brukningssätt införts, bättre redskap och maskiner användts, äfvensom att kommunikationerna inom landet väsentligen förbättrats, så borde det kunna antagas att från Sveriges jord kan åstadkommas äfven nu och framgent. tillräckliga lifsmedel i säd för dess innebyggare.

Men hvad visa kommerskollegii berättelser angående utrikes handel och sjöfart, sedan tullskydd för jordbrukets produkter infördes i Tyskland och Frankrike? Jo, att utom-europeiskt hvete och rysk råg här i landet vunnit afsättning, så att importen tillbakasatt svensk produktion. Värdet å in- och utförsel af spanmål, alla slag, samt mjöl- och gryn, under åren 1881—1885, utgjorde enligt nämnda berättelser sammanlagdt:

Införsel	Kronor 204,094,239.
Utförsel	» 144,147,316.

In- och utförsel af dessa slags varor under åren 1886 och 1887 skall antagligen uppvisa ännu bedröfligare resultat.

Härvid skall det invändas, att om ock spanmålsexporten minskats, så har i det stället utförseln af öfriga landtbruksprodukter under senare

tider ökats så betydligt, att jordbruket derigenom beredts vinst. För att visa att så icke är förhållandet, anser jag mig böra anföra några från kommerskollegii berättelser äfven sammandragna siffror.

Under åren 1871—1885 har af landtbruksprodukter och deraf uppkomne varor, såsom spanmål, mjöl, gryn, kli, bröd, stärkelse och jäst, potatis, lin, hampa, lefvande djur alla slag, kött, fläsk, smör, ost, korf, ägg, ull, hästhår, tagel, oberedda hudar, talg, ister, benmjöl, gödningsämnen, kreatursfoder samt klöfver och gräsfrö införselvärdet utgjort:

under åren 1871—1875	Kronor	261,232,686
» » 1876—1880	»	336,934,942
» » 1881—1885	»	387,309,230

hvaremot utförseln af samma slags varor uppgått till värde:

under åren 1871—1875, af	Kronor	260,175,393
» » 1876—1880, »	»	281,671,462
» » 1881—1885, »	»	280,853,958

Brist i utförseln utgör således:

under åren 1871—1875	»	1,057,293
» » 1876—1880	»	55,273,480
» » 1881—1885	»	106,455,272.

Ser man särskildt på det första och sista af dessa år, så visa sig följande förhållanden:

1871 utgjorde importvärdet af ifrågavarande produkter	Kronor	31,447,895
och exportvärdet	»	51,683,891
således ett värde-öfverskott å exporten af	»	20,235,996

1885 var förhållandet motsatt. Införselvärdet utgjorde då	»	81,910,221
och utförselvärdet	»	61,378,546
hvidan uppstod en brist i utförselvärdet af	»	20,531,675.

Så visar sig import och export af landtbruksprodukter särskildt, och ändock är icke i dessa summor värdet af de från utlandet införda samt för landtbruket begagnade redskap och maskiner inräknadt.

Från en del af de frihandelsvänliga har på senare tid låtit sig höras ett medgifvande om tullskydd för andra landbrukets produkter,

men icke för råg. Ett genmäle deremot kan ju icke icke skada, enär frågan i detta afseende torde behöfva ses från mer än en sida.

Om det nu skulle antagas att tullskydd bestämmes för hvete och korn, såväl malet som omalet, och om man vidare antager att råg och rågmjöl få införas tullfritt, så torde man, efter min tanke, äfven böra taga följderna deraf i betraktande. Det har förut visat sig svårt för tullstatens tjänstemän att utan kemisk undersökning skilja hvete och rågmjöl. Denna svårighet föranledde i början af detta årtionde upphäfvandet af bestämmelsen om tullafgift för mjöl af hvete, efter endast ett års tillämpning. Det kan då icke gerna anses tjenligt att medan det förra är i friskt minne än en gång experimentera på samma sätt.

Såsom skäl för motverkandet af tullskydd å lifsmedel har det ofta anförts, att tull å dessa blir en skatt, lika för alla konsumenter, och att skatterna rättvisligen böra träffa de skattdragande i förhållande till dessas skatteförmåga. Om likväl det nu gällande tull- och beskattningssystemet är bygd på sådan grund, derom må det tillåtas mig vara tviflare. Det gifves efter mitt sätt att se flere anledningar till misstro, och af hvilka jag vill påpeka några få.

Betraktar man införselvärdet och tullafgiften å kaffe 1885, så utgjorde det förra 14,526,293 kronor och den senare 4,017,892 kronor. Tullafgiften öfverstiger således i medeltal 28 procent af införselvärdet; men den utgår lika för både bättre och sämre vara. När det då kan antagas att den fattige och den torftige i allmänhet förbrukar den sistnämnda, så följer derutaf att skattens förhållande till skatteförmågan icke i detta fall eger tillämpning. Om kaffetullen nedsattes, skulle ju denna orättvisa förminskas.

Det är dock flere införselartiklar, hvarmed det förhåller sig på samma sätt. Granskar man kommerskollegii berättelser om import och tullafgifter, så visas att de senare utgjorde 1885, beräknadt å införselvärdet:

För Kakao	16,7	procent
» Peppar	46,1	»
» Saffran	9,4	»
» Apelsiner	25	»
» Vindrufvor	5,9	»
» Väfnader: Helsiden: felb och plys	4,7	»
andra slag	3,1	»

För Väfnader:	Halvsiden: felb och plys	10,7	procent
	andra slag	7,8	»
»	» Bomulls-varor, andra slag än felb och plys, glesa väfnader och segelduk: tryckta eller pressade	12,2	»
»	» Yllevaror: andra slag än filter, mattor och pressduk	14,4	»
»	Band: silkossammets och siden	3,1	»
»	» Halvsiden	5,9	»
»	» andra slag	10	»
»	Strumpor: af hel- och halvsiden	5,6	»
	andra slag	10,3	»
»	Spetsar, uddar och blonder: silkes och linne	2,8	»
	andra slag	11,8	»

Tillser man ater i hvad förhållande skatterna för konsumtion af utländskt vin och spirituosa samt i Sverige produceradt bränvin står, gent emot införsel- och produktionsvärden, så visar sig, att den sammanlagda skatten till stat och kommun för konsumtion af svenskt bränvin utgör mer än 250 procent af tillverkningsvärdet, då deremot tullafgiften för så kalladt franskt drufbränvin under 1885 uppgick till endast 26,5 procent och å utländskt hit importeradt vin till blott 12,6 procent af införselvärdet.

Med anförandet af dessa siffror är egentligen afsedt, dels att fästa uppmärksamhet på orättvisan för den mindre bemedlade att erlægga i proportion större konsumtionsskatt till staten för sina förnödenhetsvaror än den rike och förmögne, dels ock att tillbakavisa påståendet om att vår nu gällande tulltaxa är så utmärkt väl afpassad efter förhållandena att den icke tål några rubbningar.

Sockertullen torde förtjena en särskild anmärkning, och derom vore mycket att säga. Hvad jag till en början vill anföra i detta afseende, det är, att socker blifvit en nödvändighetsvara för landets befolkning, såväl fattig som rik, att tullen derå är för hög, då densamma för hit 1885 infördt socker utgjorde för raffineradt 89,2 procent, för oraffineradt till färgen icke mörkare än N:o 18, 122,2 procent och för oraffineradt till färgen mörkare 74,6 procent af införselvärdet, samt att en nedsättning af denna skatt icke skulle komma att uedföra oivilja hvarken för de fattige eller rike konsumenterna.

Efter hvad mig synes är det äfven andra omständigheter som förtjena att tagas i betraktande vid fråga om sockertullen. Den är, efter min tanke, icke endast en finanstull utan ock en skyddstull. Enhvar som opartiskt vill sätta sig in i förhållandena torde, om ock tyst, erkänna det. Icke så ringa qvantiteter socker produceras inom landet, för hvilket skatten till staten endast utgör två femtedelar emot sockertullen. Att statsverket, efter nu gällande tullsystems grundsatser, derigenom gör en förlust till förmån för hvitbetsodlingen, är ju alldeles gifvet. 1882 uppgafs denna i medeltal årligen under åren 1873—1881 till 109,000 kronor och särskildt under år 1881 till 159,089 kronor 82 öre. Sedan dess har hvitbetssockertillverkningen ökats, och på samma gång äfven statskassans förluster efter nu gällande regel; men att skyddstull är till finnandes för den ena landsdelens jordbruksproduktion och icke för den andras, det kan icke gerna kallas likställighet, och man saknar ej heller anledning att fråga sig hvarföre så är, samt om det bör så vara. I fall då sockertullen nedsättes, och på samma gång hvitbetssockertillverkningsafgiften, så att lika tullskydd bereddades hvitbetsodlingen som andra landsdelars jordbruksproduktion, så skulle rättvisa provinserna emellan åstadkommas.

Länge har man som skäl, så väl emot införandet af skyddstullar för de näringar, hvilka deraf äro i saknad, som ock för beviljandet af anslag för både nödiga och inbillade behof, fått höra anföras statskassans blomstrande tillstånd. Sedan likväl tecken nu börjat visa sig, att statsinkomsterna af tull, bränvin och jernvägar, jemte arrendemedel och bevillning, minskats, och troligen komma att göra det mer och mer, torde detta skäl höra till en redan förgången tids.

Huru olika tullfrågan blifvit uppfattad, är märkligt för betraktaren. Yrkesidkare och fabrikanter, som haft ständigt skydd för sina produktioner, och hvarigenom dessa mer och mer utvecklats, de hafva under tidernas lopp vunnit tillökning deri och finna sig särdeles belåtna, samt bekymra sig icke om öfriga näringars undergång. Andra åter, för hvilka efter erfarenhetens vittnesbörd det närvarande tullskyddet är otilräckligt, de ropa högljudt på en utsträckning deraf för egna tillverkningar, men kämpa emot, när det gäller för dem som äro alldeles värnlösa. Det helas väl får icke vara med i mångas patriotiska räkning. Ännu märkligare förefaller det mig, att man i så mångt och mycket vill söka att efterhärma de europeiska stormakterna, synnerligen i fråga om försvar, men

icke vill följa deras exempel, när det gäller att värna näringarne och deras idkare i allmänhet, samt dessutom icke erkänna att den ene så väl som den andre producenten har icke endast rättigheter utan äfven skyldigheter. Detta ser efter min uppfattning verkligen illa ut.

Då ganska många af de europeiska länderna och Amerikas förenta stater omgärdat sina näringar med ganska höga skyddstullar; — då det måste erkännas att Sverige är ett fattigt land och att det skall bli ännu fattigare, om dess hufvudnäringars undergång än längre befrämjas; — då dess skuldsättning och statsutgifter betydligt är från år ökats, men det deremot visat sig att statens inkomster minskas i oroväckande grad, samt då landets import öfverstigit exporten under åren 1881—1885 med sammanlagdt öfver 369 millioner kronor, så, och då dertill kommer, att svenska folket i arf efter sina fäder fått frihet och sjelfständighet, icke endast i politiskt utan äfven i ekonomiskt afscende, samt deraf efter mitt förmenande följer en moralisk pligt att lemna detsamma i arf åt efterkommande, må det icke anses obefogadt, förhastadt eller förmätet att yrka skydd för allt svenskt arbete, alla loffiga svenska näringar, emot utländsk konkurrens.

Med anledning af det nu anförda, och återopande i öfrigt hvad som af mig uttalats i min till sistlidne års första Riksdag afgifna motion i samma fråga, vågar jag föreslå:

a) att Riksdagen för sin del beslutar de förändringar i nu gällande tulltaxa, som af 1887 års första Riksdags bevillningsutskott, i dess utlåtande N:o 1, tillstyrktes, med undantag i fråga om majs och ost, å hvilka artiklar, vid samma års senare riksdag, tullsatser infördes;

b) att, för den händelse tull åsättes flere eller färre af de i omförmälda utskotts utlåtande under N:o 1—10, 12, samt 14 och 15 upptagna varor, Riksdagen jemväl måtte fatta beslut om att dessa tullar såsom tilläggsafgifter skola äfven så fort som möjligt innevarande år utgöras;

c) att Riksdagen derjemte beslutar nedsättning af tullen å socker i den mån statsverkets tillstånd sådant medgifver; samt

d) att Riksdagen dessutom beslutar de öfriga förändringar i tulltaxan, som erfordras till vinnande af skydd för allt svenskt arbete emot utländsk konkurrens, och är förenligt med nu gällande traktater, eller eljest, vid jämförelse med de nu utgående tullar å olika alster, kunna finnas nödiga att förändra, i hvilket afseende bevillningsutskottet torde framställa förslag.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1888.

Jan Eliasson

från Upsala län.
